

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, csütörtök, december 8

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben hához hordva
Egész évre 16 frt.
Fél évre 8
Negyedévre 4
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.

Hívatások nem adatnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

A SZERBIAI VÁMSZERZŐDÉS.

(V.) Az a sertés vámehecze, melyet az ellenzék jelenleg folytat, megint csak oda vezethető vissza, hogy az ellenzéknek nincs igaza, hanem hogy megint csak okoskodik és gáncoskodik, mint azt tenni szokta. Az ellenzék ugyanis ezeket mondja:

„A Szerbiából behozott sertésért fizetettéddig 2 frt vám. Ez a legújabb kereskedelmi szerződés szerint leszállított 1 frt 50 krra. Ez által pedig azt értik el, hogy az állam kevesebb jövedelmet huz 150—200 ezer forinttal, a magyarországi sertésenyésztés pedig a szerb konkurrenzia által nagy kárt szenved.”

A látszat csakugyan ez, ergo minden laikus gondolkodás ide vezet s a közönység kés az ellenzék érvelését elfogadni, noha a közönység már régen meggyőződhetett volna arról, hogy: mindennek van oka, foka. Annak a kereskedelmi miniszternek is, na de meg a minis-
tertanácsnak is, azonfelül meg a szabadelvű pártnak is (hol pedig aránylag bizonynyal többen ülnek sertésenyésztők, mint az ellenzéken) van annyi magához való esze, hogy bizony Szerbia szépségeért nem okoz magának évi tette-
mes veszteséget; az pedig, hogy a hatalmas Szerbia olyan rettentő nyomást gyakorolna ránk, miszerint miniszterünk beadnák előtte a derekukat, vagy plane az a félkegyelmű beszéd, hogy szánt szándékkal akarnak kárt okozni az országnak (!), azt hiszem, hogy értelmiségünk előtt mindenesetre beszámíthatlan feltevés. Miután pedig mégis csak okának kell lennie, hát Tisza Kálmán megteette azt, hogy megfejtette az okokat is, melyeket azonban „hazafias szempontból” el nem hiúni, a tisztelt ellenzéknek jogában áll, ha azonban mi elhiszük, azt megint csak meg fogják nekünk engedni, a mennyiben szívesen elmondjuk azt is, hogy: miért hiszünk, és miért állítjuk, hogy az igen tisztelt ellenzéknek „hazafias szempontból” megint nincs igaza, mint rendesen.

Tisza Kálmán ugyan is azt állítja az ellenzéki gáncoskodással szemben, hogy az országnak sokkal több haszna van a leszállított vámból, mint kára és pedig:

A Szerbiából beszállított sertés so-
ványon hozatik Kőbányáig, itt megbiz-
laltatik és innen vitetik tovább, vagy ide jön érte, a ki megakarja venni. Minél alantasabb pedig a vám, annál inkább

feltehető, hogy a szerb sertés anyag Magyarországot nem kerüli ki, amde minél magasabb a vám, annál inkább feltehető, hogy a hízalást otthon végzik s az anyagot Magyarországra csak is keresztül szállítják. Már pedig az a körülmény, hogy 3—400 ezer szerbiai sertés Kőbányán hízik meg nem 150—200 ezer forint hasznát hajt az országnak, hanem tizszer annyit.

Ugy-e, hogy ez megint tiszta dolog, csakhogy ez meg már nem laikus észszel van felfogva s a tisztelt ellenzék ezt szem-
előli téveszteni méltóztatott, különben még se blamirozta talán magát annyira, hogy gáncsolódásaival ezen egyszerű nemzet-
gazdasági kérdésnél is felsüljön.

Következik pedig a másik állítás alaptalanága, hogy t. i. a szerb sertés versenyből kár háramlik a magyar sertés tenyésztőre, mely állításra persze a magyar sertés tenyésztők tudhatnak a legilletékesebben megfelelteni.

Nos hát kérem, Tisza Kálmán sertés tenyésztő még pedig olyan sertés tenyésztő, milyen nem minden borkorban találhatik, mert saját termelte hízott sertést 1000—1500 darabot ad el évenként, mi 100, usque 120 ezer forint tőkét képvisel. S ha most már a szerb verseny káros hatással lenne a magyar sertés tenyésztőre, Tisza Kálmánnak első sorban kellene azt éreznie, s ha most már annyira önző ember, mint a milyennek lenni állítják, hát csak nem teszi azt, hogy a szerződési évek alatt 50—60 ezer, esetleg százezer forint kárt csináljon magának szántsándékkal, plane, ha még titk is érte. Annyira talán még se gyűlöli hazáját, miszerint kész 50—60 ezer forint kárba bele menni, csak a hazának árthasson vele. Mert csak is az hiányzik még, hogy a t. ellenzék szorultságából ilyesmiket állítson, ugy is nagyon gyorsan kezd veszteni lába alól a talajt.

Méltóztatnak-e tehát most már belátni, hogy az ellenzéknek ezen állítása is legből kapott, minden szakértelmet és alapot nélkülöző handabanda, mely csak addig bír a helyes érvelés némi látszatával, a míg a másik fél el nem mondja a magáét.

A képviselőház kérvényi bizottsága tegnap 6-án este 5 órákor Vissolyi Gusztav elnöke alatt tartott ülésében tárgyalta Udvarhely megye kérvényét a kisútiúti szeszdó-
nak szabályozása iránt. Kiadatik a pénzügy-
miniszternek.

különbséggel, hogy az ő hangszere ujd-
danatuj rózsaszínű szalagon függött, melyet az napon vásárolt a sarki boltból. A két jó barát végzetes balsorsa abban rejlett, hogy abban a pillanatban, mikor egymást meglátták, mindegyik a másikat az éjjeli örnek vélte, ki hosszú köpenyével és nagy szakmalkapjával mindenki előtt ismeretes volt.

Először visszahúzódtak mindegyik, aztán hirtelen visszahúzódtak a ház mögé, azon szilárd meggyőződésben, hogy a másik, t. i. a vélt éjjeli ő, csendesen tovább folytatja utját.

Midőn egy ideig minden csendes volt, bátorságot vett magának Pongrácz, óvatosan kijött a ház sarkáig s lopva szénézett. Ugyanezt tette és ugyanezt időben Szervác is, s megpillantva egymást villámgyorsan visszahúzódtak mindegyik.

Mégis csak fatalis lenne, ha Anastasia ablaka alatt kellene dulakodnom az őrről, gondolta magában Pongrácz.

Lehetetlen szerenádot adnom — gondolta Szervác — míg ez a gazember, ki bizonyosan már magába szivta néhány meszely pálinkáját, itt rám figyel.

Igy várakoztak ott mindketten jó ideig, s aztán először Szervác hajtott óra tűnt fel a sarok megett. De nem tartott soká s Pongrácz pisze óra is látható lett. Mindakettlen ép oly hirtelen visszahúzódtak, mint előbb.

Kétségtelen, hogy rám leselkedik, gondolta Szervác. Vajjon minek tart engem? Bizonyára tolvajnak.

Nincs kétség benne, azt kell hídje,

A képviselőház állandó igazoló bizottsága 6-án d. u. 5 órákor Busbach Péter elnöke alatt tartott ülésében igazolta Orbán Balázs berettyó-újfalvi kerület képviselőjét a szokásos 30 nap fentartásával. (O. É.)

Brassó város költségvetése, mint az O. É. írja, az 1882. évre következőleg határozott meg: a bevételek összege 415.408 frt 92 kr; kiadások összege 454.103 frt 79 kr; hiány 38.634 frt 87 kr. Ezen hiány egy 20% községi adópótlék által fedeztetik.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése

decz. 6-án.

Előzők az ülést 10 órákor megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítése után Gusbeth Kristóf, Hámoss László és Tisza László végleg igazolt képviselőknek jelenti ki. Jelenti, hogy Orbán Balázs, a berettyó-újfalvi kerületben megválasztott képviselő megbízó levelét beterjesztette. Kiadatik az állandó bizottságnak.

A IV. osztály elnöknek Gromon Dezsőt, a VI. osztály elnöknek br. Bánffy Dánielt választotta.

A bonnyai Emil jelenti, hogy az állandó igazoló bizottság Prileszky Tádé, a sz. jánosi kerület képviselőjének megbízó levelét kifogás-
talannak találta.

A Szerbiával 1881. május 6-án kötött kereskedelmi szerződés harmadszor felolvasatván, a ház által végleg megszavaztatott.

A kereskedelmi viszonyoknak Franciaországgal való rendezéséről szóló törvényjavaslat általánosságban és részleteiben észrevétel nélkül elfogadtatván, a lemondás folytán betöltetlen jegyzői állásra adatnak be a szavazati jegyek.

Beadatott összesen 122 szavazat. Peja-
csevich Tódor gr. 97 szavazattal jegyzőnek választott.

Ezután következett a kérvények tárgyalása.

A kecskeméti görög kat. szertartású egyházközség azt kéri, hogy az eddig szláv nyelven vezetett anyakönyvét ezentúl magyar nyelven vezethesse.

Ezen kérvény a vallás- és közoktatásügyi miniszternek adatik ki.

Szilády Lajos előadja, hogy a kérvénynek egyik indoka az, hogy a most szláv nyelven vezetett egyházi anyakönyveket Kecskeméti város hatósága egyáltalán nem ellenőrizheti, mert tisztviselője e nyelvet nem értik.

Berzeviczy Albert előadó azt hiszi, hogy a miniszter meghallgatása nélkül alig lehetne pártoló határozatot hozni.

Madarász József a kérvényt a bizottsághoz kívánja visszautasítani.

Rakovszky István azt hiszi, hogy nem praedjudikál a miniszter elhatározásának, mert a

hogy betörni szándéksom a paplakba, mondta magában Pongrácz. Nem mozdul.

Ismét eltelt kevés idő, újra előre néztek, s megpillantva egymást ismét visszahúzódtak, most már félig kétségbeesve.

Ily körülmények közt legokosabb eltávozni s ezáltal félrevezetni e helyről. E gondolat derengett egyszerre mindket-
tejük agyában, s csakhamar követte a gondolatot a kivétel is. Lábujjhegyen eltávoztak hát a ház mellől ellenkező irányban. Azonban alig voltak mintegy 200 lépésre a háztól, váratlanul ének hangzott fel a paplak előtt. Pongrácz ép úgy, mint Szervác rosztat gyanított, mert egy fiatal csinos papnővendék is udvarolt Anastasiának. Mind a ketten gyorsan léptekkel siettek vissza a ház elé. Valóban ott állt a fiatal theológus s gitár kíséret mellett énekelt egy dalt.

Tehát mégis szerénád — gondolták mindketten. De hát hol maradt ezuttal az éjjeli ő?

Az ablak kinyílt, Anastasia tekintett ki rajta. Szép, kerekded arca a csillogó és derengő világítása mellett tökéletes tündériesen tűnt fel. Barátságosan bólintott az udvarias theológusnak s egy lélt adott neki titkon, melyet azonban Pongrácz és Szervác nem tudtak megfejteni magoknak. De az, kihez intézve volt, megértette s a következő pillanatban eltűnt. Gyaníthatólag átugrott a kerítésen a bíró kertjébe. Es ime egyszerre megértették a jelt Pongrácz és Szervác is. A derék lelkész rohant ki

ház csak a kérvényben foglalt elvet pártolja, hogy az anyakönyvek magyar nyelven vezet-
tessenek.

Vissolyi Gusztáv azt hiszi, hogy a kérvényi bizottság más határozatot nem is ajánlatott a háznak, minthogy a törvény értelmében joga van az egyházi hatóságnak az anyakönyvek vezetése iránt intézkedni.

Berzeviczy Albert megjegyzi, hogy a bizottság azért nem hallgatta meg a minisztert, mert ez által az ügy elintézése késedelmeszen vedett volna.

A ház 98 szavazattal 82 ellenében elfogadta a kérvényi bizottság javaslatát.

A többi kérvényekre nézve a kérvényi bizottság javaslatai észrevétel nélkül elfogadtattak.

Ezután Rakovszky István előadó indokoló felszólalása nyomán vita nélkül elfogadtatott a megyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat.

Ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

Mig Európa fővárosaiban általánosan élénk beszéd tárgyat képezi az osztrák-magyar követnek lépése, mely szerint megszakított minden érintkezést Románia kormányával, addig Bukarestben magában ugy tesznek, mintha az új fordulat legkevésbé sem zavarta volna meg őket. A következmény fogja megmutatni, hogy nem leendő ok a Dumbovicza partján ama szerep megváltoztatására melyet ma játszanak. Általános a vélemény hogy Románia elégtételt adni köteles, s Károly királyt a hatalmak képviselői aligha fogják sokáig bizonytalanságban hagyni. Általánosan azt várják, hogy a román minis-
terium legközelebbi időben lemond. Ha ez nem történik meg, Hoyos grófot az osztrák magyar követet visszahívják Bukarestből.

A Gambetta kormány főlapja a „Republique Française” egyengetni szándékozik az alkotmány revisió útját s egyes pontokban kijelöli annak határát.

Dél Tunisból igen kedvező jelentések érkeznek. Forgamol az insurgenseknek vágta el a visszavonulást útját, Legerot ellenben a parlamentet tisztítja meg a felkelőktől.

Déli-Algírban kevésbé jól állnak már az ügyek. Delebecque tábornok fel kellett hagyjon vele, hogy Bu Amemet, Si-Slimánt kérekerítthesse. A francziáknak tehát a határvédelem állandó szervezéséhez kell látni.

Pétervárt egy új övrendszabályhoz nyulnak, ugyanis a háztulajdonosokat szólítják fel, hogy örkődjenek a visszatérő ezár léptei fel-
lett s hogy a merényleteket meggátolják.

az ajtón, megfapapaszárat tartva kezében s szerencsésen nyakoncsipte az ott álalkodó gyanútalan Pongráczot, míg a lelkipásztor nem kevésbé tiszteletreméltó életépárja sebtiben Szervác lengő köpenyét ragadta meg. Mindketten dadogtak és reszkettek, mint tetten ért tolvajok. Tagadtak mindent. De ott volt mindeniknél a corpus delicti, a gitár. Mig végre aztán a lelkész Pongráczot vonva maga után, a papné meg Szervácot vonszolva, a bejárat előtt összetalálkoztak s ép e perczben újra felhangzott a távolból elég tisztán az ének, mely őket álmukból s a puha dunnák közül felzavarta.

— Ime ott van a galád csendháborító — kiáltott fel Pongrácz és Szervác egyszerre.

— De hát mit akartatok a gitárral? — kérdezte a pap. — Hasonló csendháborító szándékokot volt s ezért megérdemltek az ütlegetek ti is.

— Kétségkívül, tisztelendő atyám, — felelt Pongrácz — de ezen érdeme első sorban annak van, ki a szerenádot valósággal meg is adta. És ha már a tisztelendő ur egyáltalában ütlegeteket szándékszik osztogatni, kérem kezdje meg rajta a sort.

Ekkor megjelent Anastasia is, mint őrangyal. Fehér hálókötösben, hosszú görög ujjakkal, mik csak ugy lobogtak utána. A tiszteletreméltó lelkészpár megnyugodott. Pongrácz és Szervác ezuttal megmenekültek a pusztai ijedség árán. De mindamellett nevésséessé lettek s jó

Hirdetési díjak.

Egy négyzetű centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 38.) Haasensteint et Vogler (Wallisch-gasse 10) Rd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapeston Szerkesztő 3. sz.

Elváltási csihkek

gármond sora után 25 krajczár ártetendő.

A parlament becsületbirósága.

Imént volt alkalmunk említeni, hogy az osztrák képviselőház Ruaz képviselő társai indítványára elhatározta, hogy dr. Praszak igazságügyminiszter sértő szavainak megvizsgálására egy parlamenti becsületbiróságot fog küldeni.

A kilencz tagu bizottság december 4-én választotta meg és pedig olyképen, hogy 5 tag a jobb, 4 tag pedig a baloldallhoz tartozik.

A bizottság délután 4 órákor már a tanácskozáshoz fogott s így 2 óra hosszáig tartó vitában mind két rész kifejtette álláspontját. A jobb oldalon természetesen nem találtak szemé-
lyes sértést a miniszter szavaiban, míg a baloldalon a miniszter szavainak megrovását követelték.

A szavazásnál szavazategyenlőség támadt, mire Grocholsky képviselő mint elnök a jobb oldal részére döntött; vagyis a képviselőháznak nem fogják a miniszter megrovását javasolni.

A baloldal azonnal kisebbségi véleményt jelentett be s előadó gyanánt dr. Kopp képviselőt választotta meg.

LAPSZEMLE.

A „Hon” írja: Az összes olasz kormány-
párti lapok élénk polemitát folytatnak Bismarck herceggel ellen, ki tehát azon kellően helyzetben van, hogy a német birodalmi gyűlésen legutóbb tartott többszöri beszédeivel nemcsak a német liberális táborban, hanem Németország határain kívül is élénk reszenzust keltett és nem egy érzékenységet érintett kollektumot.

A mit az olasz sajtó fölötté rosz neven vesz Bismarck hercegtől, az ez utóbbinak azon nyilatkozata, hogy a liberalizmus szélsőségei a köztársaság vezetőnek előbb vagy utóbb, de okvetlenül s erre nézve hivatkozott a kancellár Olaszországra, mint mely a monarchiák közt legközelebb áll a köztársasághoz.

Kijut a válaszlátogatásokból Andrassy grófnak is, ki oda nyilatkozott volt, hogy ha az irredentista mozgalmak győzelemre találnának vergődni, ez az olasz trón ledöntését és a köztársaság győzelmét jelentené. Az olasz sajtó azt veti most ellene, hogy sem Bismarck, sem Andrassy Gyula gróf niucs alaposan tájékozva az olasz viszonyokról.

A „Pesti Napló” írja: A szerb kongresszus 53 szavazattal 12 ellenében Sztójkovic Arén budai püspököt választá meg karlo-
vici érseknek és szerb patriarchának.

A kormány, nem lévén szó képviselőválasztásról, teljesen semlegesesen viselte magát, a szerb klerikálisok ennélgyva mindenféle kisebbségben maradtak s a Miletics-párt elfoglalta a tért.

Am nézetünk szerint a kormánynak saját magának és a királynak kompromissziója néli

sokáig nem jelenhettek meg leányok társaságában, a nélkül, hogy ezek zsebbe-
valójukba ne nevettek volna, s a mi még a legrosszabb fordulata volt a dolognak, a fiatal theológus, nem kapott verést, hanem a leányt nyerte el.

Szerencsétlenség a szerelemben, szerencse a játékban s vadászatban, vigasztalták magukat e vereség után hőseink egyhangulag, a mint hogy mindig is egyformán gondolkodtak és éreztek. Egy csapással hát szenvedélyes vadászokká lettek, sőt még híresekké is lettek, mint ilyenek. Pongrácz a szalonkák leterítésében tündökölt, Szervác pedig kitűnő ügyességet fejtett ki a foglyok és fűrjek kifirkészásában.

Hogyan is ne lett volna szerencsés-jök a vadászatban, hisz — tekintettel öldöklő fegyvereikre engedve szűlőik kéréseinek mindegyik magára, egyedül vadászott.

De az ördögnek keze mindentit be-
leavatózik. Legalább gyakran többet látni belőle, mint a gondviselés jósá-
gából.

Egyszer Pongráczot egy szomszéd birtokos nemes ur hívta meg farkasvadászatra.

Szervác nem volt hivatalos, de az utolsó perczben egy barátja hajtott el előtte s magával vitte őt is.

(Folytatása köv.)

kül Sztójkovicsot a patriarchátusban megerősíteni nem lehet, s a magyar állam érdekében nem szabad.

A görög keleti egyházban nem volna sem első eset, sem kánonellenes eljárás, ha az állam-hatalom a kisebbségi jelöltet ruházná fel a patriarcha méltóságával. Praecedenset a keleti egyház történetéből lehetne idézni akárhányat. [Nyomatékos érv e mellett, hogy Angyeliére szavaztak Vojnovics, Gruics és Kengyelcz püspökök, tehát az egyházfők többsége, kik tőle várják a szerb egyház megmentését az agitátoroktól.

A hitágazatokhoz semmi köztünk, a felekezetek szabadságát sem kívánjuk elköszönni, hanem igenis követeljük a görög keleti egyházi szervezetének kánon szerinti alkalmazását Magyarországon közjogához.

Sohol a vállaga a görögkeleti egyház hasonló szabadsalmakat nem élvez, mint Magyarországon. S mi a köszönet a szabadságért? Gyűlölet. Mi a haszon? Anarchia az egyházban és bujogatás az állam ellen.

Ezért azt véljük: legjobb politika lenne Sztójkovicsot meg nem erősíteni, a kongresszust feloszlatni s a törvényhozáshoz fordulni orvosláért.

A „Függetlenség” írja: Törvényhozók és közönség, egyiránt lankadt kedélyvel nézik az események folását. Legutjában a főrendek adták e téren a szomorító képet. A főrendház nem tudott bátorozatképes számmra vergődni ülésében.

Az országház fölterjesztését kellett volna minap fogadnia a háznak s szerenese, hogy bizottságokba dughatók el az ügyet s nem kellett kijelenteni a felsőház tehetetlenségét.

Ott volt Tisza is, láthatta uralma köznyűsítő hatását. Szóba is jött a főrendház újjászervezésének kérdése.

Igenis, a mostani főrendház ellen kellene az újjászervezést vezetni, ez ellen kellene működnie azoknak is, kik mostan lelkes tagjai. Nem toldozgatásnak-foltozgatásnak, hanem gyökeres reform műnek kellene lennie a regenerációnak. — Szakítani kell valahára az előjogok korszakával, midőn többé nem a diszruha, de a munka és a tudomány hordják magukban a nemzeti lét biztosítékait. A mágnásokat azelőtt minősíthette rangjuk a törvényhozásra, mert kezükben volt, kizárólagosan nekik nyíltak meg a tudományok csarnokai. De ma már, a kor demokratikus légkörben, midőn a por is csillogtat-hatja hajdan eltiport gyémántjait, midőn a tudományokat többé nem telekszámmra mérjük s a magas származás gőgöt letörpíti a talentum, más világ van. Ha mégis mindenáron rangokban keresik az ország támaszát, ez csak a kormány-hatalom képtelenségére vall. Pedig úgy lesz; a kormány nem adta jelét demokratikus törekvéseinek, nem annak, hogy a különböző szakértelmek s kimagasló államtudományi tekintélyek csoportja akar lenni az új ház.

Sőt félő, hogy a korrumpált képviselőháznak lesz az új felsőház amolyan sártapasztéki omelete.

A görög keleti szerb egyház-nemzeti congressus

Folyó évi december hó 3-dikán tartott nyilvános ülésében Ő cs. és Apostoli kir. felségéhez intézett legalzatosabb hódoló feliratát a kir. biztossak átnyujtván, ez alkalommal a kir. biztossak a következő beszédet tartotta:

Tisztelt Congressus! Midőn az Ő cs. és apostoli kir. felségéhez intézett hódoló nyilatkozatot ezennel átvesszem, biztosíthatom eleve is a tisztelt congressust Ő cs. és Apostoli királyi Felsége, legk. Urunk és Királyunk állandó és változatlan kegyelméről s egyuttal a felől is, hogy ezen nyilatkozatot ziveto fogom Ő felsége legkegyelmesebb trónja számoláéhoz juttatni.

És most engedjék meg, hogy üdvözlőhessém önöket tulajdonképeni feladatuk megoldásának küszöbén.

Óhajtom, hogy mint ez időszerint marszályságon megalakult testület, elfogultságtól menten és szavazatuk nagy fontosságának teljes tudatában fogjanak munkájukhoz és hogy közmegelegedésre oldják meg azon feladatot, a melyet Ő cs. és Apostoli kir. Felségének az ezen congressus egybehívását legkegyelmesebben megengedő legfelső elhatározása első sorban célnül tűzte.

Ezen legmagasabb elhatározás szerint a congressus első teendője az Ivackovics Prokop halálával ürességre jött érsek-metropolitai és patriarchai székeknek az eddigi szokásos választási mód szerint leendő betöltése.

A választás megjelölésére hívom fel a tisztelt congressust ez alkalommal.

És midőn ezt teszem, nem mulasztatom el a tisztelt congressusnak a legnyomatékosabban figyelmébe ajánlani, hogy Ő cs. és Apostoli kir. Felsége legfelsőbb kívánsága az, hogy karloviçi érsek-metropolitává és szerb patriarchává egy — a magyar korona országaiiban székelő és felszentelt — olyan megyés püspök választassék, a kit a legmagasabb Trón és a haza iránti hűség és lojalitás mellett, kiváló műveltséggel párosult képesség, érdem, nemes er-

kölcsi érzület s az egyház ügye iránti buzgalom és az egyház kormányzásához megkívántató erély mások fölé helyez.

Legyenek rajta uraim, hogy oly egyénre adják szavazataikat, a kinek személyében ezen értékes tulajdonságok összpontosulva fellelhetők.

Ily választás eredménye nem csak Ő Felsége legkegyelmesebb Urunk és Királyunk legmagasabb kegyeivel találkozónak, hanem mindenek felett kívánatos és kívánatos lenne az a szerb metropolita érdekeire.

Melegen ajánlom ezeket a tisztelt congressus figyelmébe, és felhívom, hogy a karloviçi gör. ke. szerb érsek-metropolita és patriarcha választását az eddigi szokásos módokat megtartásával, legfeljebb 3 napi határidő alatt eszközölje, s hogy annak napját nálam küldöttségileg jelelje.

Felkérem végezetül, hogy melótt a tisztelt congressus ezen fontos tényhez kezdene, kérjük az isten áldását munkájuk sikeréhez.

Kolozs megye közigazgatási bizottsága.

Főispán gr. Eszterházy Kálmán előnközte alatt fr. hó 5-én rendes havi ülést tartott. Az előadások sorát Gyarmathy Miklós alispán kezdte meg, kinek havi jelentéséből felmentült, hogy a vagyon és személy biztonság a megye területén a mult hóban nagyobb mérvben csak B.-Hungadon, egy betűríti eset által lett megtámadva; de a tettesek már kézre keríttetek, valamint le lett tartoztatva a korábban gróf Bánffy Bélánál történt nagyobb mérvű lopás tettesei is, kik át is adták a büntető bíróságnak. Előbbiek felfedezéséért az érdem a kir. csendőrséget, utóbbiért Pap Miklós gyalui járási szolgabíróit illeti.

A községi közgyámok megválasztására szükséges előintézkedések megtételek, úgy hogy az intézménynek a jövő év elején leendő életbe léptetése mi akadályba sem fog ütközni.

Végül a jelentés több bejelentésre minősült (két összhangzó határozatu) fogelmi ügyet említvén fel, megemlíti, hogy a folyó évben ez időkig 113 fogelmi ügy szolgált határozat alapjául.

Dr. Rosenberger Albert, tisztí ügyészi helyettes egyetlen kihágásos ügyet adott elő. Tamási Péter és Roth Majer felebezését Hersch Zelig kisczégi lakos ellen korcsmajog csontkitási ügyben. Az ügy terjedelmes, és érdekes vitát idézett elő, — az összes iratok felolvasattak s végül az alispáni határozat az előadó véleménye szerint helyben hagyott.

Perleberg Mór kir. adófelügyelő helyettes által felolvasott adófelügyelői jelentés szerint: a felolított hóban 65,606 frt 9 $\frac{1}{2}$ kr. egyenes adó és 5,403 frt 42 kr. hadmentességi díj folyt be.

Az év folytán befizettetett, egyenes adó 438,520 frt 45 $\frac{1}{2}$ kr. hadmentességi díj 41,029 frt 14 kr. Összesen 479,549 frt 59 $\frac{1}{2}$ kr.

S maradtó hátralék még egyenes adókban 76,184 frt 90 kr, hadmentességi díjban 23 ezer 697 frt. 19 kr, összesen 99,882 frt. 9 kr. E hátraléki kimutatásban a mult évi adóhátralék kitüntetve nincs.

A jelentés felolvasása után kir. adófelügyelő helyettes mintegy 150 drb. hadmentességi díj elleni fellebezést adott elő. Itt látnak csak hogy tulajdonképpen közigazgatási bizottságban vagyunk mert mindenki félt az időt kérdézőkösökkel tölteni, s így a kellő késztültséggel és lebető gyorsasággal előadott darabok keresztül mentek a közigazgatási bizottság tanácskozásán úgy — mintha akár ott se lettek volna. Valóban nem is tudjuk, hogy tulajdonképpen miért vannak e folyamodások a közigazgatási bizottsághoz utalva.

Dr. Nagy József megyei főorvos havi jelentése szerint a november havi egészségügyi állapot nem volt kedvezőtlen.

A ragályos betegségek közül a hagymáz 5 esetben és 5 községben volt észlelhető. Hímlő is csak 5 esetben fordult elő. A roscsoló toroklob 3 községben és összesen 12 esetben fordult elő. A vörheny 4 községben lépett fel és pedig Csucsra, Kis-Sebes és N.-Sebes községekben járvány alakjában. Összesen 32 eset volt, kik közül felülült 9, elhalt 14 és gyógykezelés alatt maradt 9. A nagyobb halálozási számalék okát előadó főorvos abban találja, hogy a folyógyutak nem vigyázván kellően magukra — újabb meghülésnek teszik ki magukat — s a halál az utóbántalmak miatt áll be rendszeren.

Székel János kir. főmérnök jelentése szerint, a Kolozs megye által — az államutakra kihordatni — elvállalt 5435 kavics rakásból 4779 kihordatott, 451 leiratott.

A műtárgyak közül a csucsai támfal, a Kapuspaták szabályozása és 3 átereszt kijavítása még nem fejeztetett be.

Az apatida-szászrégeni államuton kiadott vállalatok teljesen nem fejeztettek be, azonban a munkálatok még folyamatban vannak.

A megyei utvonalonok teljesített közmunka számba vétele most van folyamatban.

Váradi Károly kir. tanfelügyelő előadása rendjén sajnálattal győződünk meg, hogy a csucsai államiskola felállításra előbbi akadályok gürdültek, de reméljük, hogy ezen aka-

dályok el lesznek gürdítve s ezen annyira szükség iskolai felállítatit.

Ugyancsak tanfelügyelő ur előadása rendjén elhatározottat, hogy a megye közgyűlése megkerestessék a záros határidőket meg nem tartó tisztviselők ellenében alkalmazandó rendbírások iránti szabályrendelet alkotására.

Dr. Biró János kir. ügyész jelentése szerint a felügyelete alatti fogházban november utolsó napján a letartóztatottak száma 226-ot tett, mely létszám jóval túlhaladva azt a számot, melynek a fogház légköre megfelel, intézkedés tétetett, hogy a letartóztatottak részben a n.-váradi kir. törvényszéki fogházba, részint a Kolozsvár városi fogházba elosztassanak s így a létszám a kellő mennyiségre lesz állítatassék.

Betegülési eset 16 volt, a mult hórlól ájtött-9 el összesen 25, ebből meggyógyult 20, ápolás alatt maradt 5.

Rabunkakeresmény 35 frt 87 $\frac{1}{2}$ kr. folyt be, az ipari foglalkozás 237 frtot jövedelmezett. Ipari foglalkozást 60 egyén üz s ma már az asztaloság, kefekötés és nádfonáson kívül egy szobában papiros-zacskókat készítenek, két szobában pedig szalmából lábtörő tekercseket és futószőnyegeket valamint füvegburkolatokat állítanak elő.

Raktartási költség térítvény 7 frt folyt be. Fontosabb bűnvádi eset 4 volt.

Az ülés háromnegyed 2 órakor ért véget. — s.

Iparügy.

Az országos magyar iparegyesület kézműipari szakosztálya Eöri Farkas Kálmán előnközte alatt tegnap d. u. 4 órakor rendes ülést tartott, melyen a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Mudrony Soma tartotta előadását a „személyenyek a külföldi szakirodalomban“ czimvel.

Előadja, hogy a központi ipartanács eszméje, melyet az orsz. iparegyesület pendített meg Poroszországban felállítatott s igen jónak bizonyult, azért is kívánatos volna nálunk is annak felállítása. Áttert a technikai találmányokra, ilyenek jelzi a villamosság raktározását, mely Londonban már gyakorlatilag alkalmazva van.

Ezzel együtt felmenti a villamos világítást, mely már oly mérvben használtatik, hogy egy város teljesen villamossal van világítva s van kiadás, hogy közelébb már Magyarországon is lesz egy villamossal világított város s ez Késmark, mely most van alkudzásban egy vállalkozóval, a város kivilágítására iránt.

Emlékezik továbbá két legújabbban feltalált villamslámpákról. Mint nevezetes találmányt említi fel, az óráknak egyforma járását. Párisban már megkezdtek, egy formán, hogy egy levegőnyomás által regulátatnak az órák, de úgy, hogy az egész városban minden óra egyformán fog járni, egy társulat a vállalkozó, 10 millió tökével.

Tovább folytatva előadását, a külföldi lapokból bizonyítja mily sok hiba követtetik el, öleg a butorok készítésénél, s a különféle butor stílokat fejtegeti.

Felemlit egy újonnan feltalált laccot, mely az eddig használt laccokat mind felül mulja. Megemlíti még a bőr fényesávasását, mely még mindig nincs teljesen kifejlesztve. Még a cipők tartósságáról s a bor eltartásáról s egyéb apró dolgokról értekezik.

Az értekezőt éljenzéssel fogadtatott s elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

A magyar tud. akadémia ülése.

— Deczember 5. —

Az akadémia II. osztályának tegnapi ülésén nemcsak a tagok, de vendégek is szép számmal voltak jelen. Az ülésen Ipolyi Arnold püspök elnököl.

Első értekező dr. Wenczel Gusztáv r. t. volt. Értekezése a Fugger család jelentőségéről a magyar történelemben kimerítően és érdekesen ismertette e család nagy szerepét Magyarországon. —

Az augsburgi Fugger Jakab a magyar Bethlenfalvi Thurzó Jánossal a XV. század kilencvenes éveiben Velenczében szorosabb barátsági viszonyba lépett. A két család közt később üzleti szövetség is támadt, Fugger Jakab nagykereskedő és bankár üzletét biztos alapra akartván fektetni, Thurzó János besztarcebányai bányabirtokossal 1495-ben szövetekezett. A közös üzlet különféle viszonyok közt 1525-ig állott fenn 1526-ban pedig Gagger Jakab unokatestvérével a besztarcebányai részányát haszonbérbe vevő, azt 1546-ig bírta s a legvirágzóbb ipar és kereskedelmi vállalatá alakították.

Értekező előbb a Fugger család eredetéről a nagyszorú világkereskedelméről szól, aztán a család tagjait magyarországi szereplésük szerint három irányban ünteti fel t. j. mint nagykereskedők és bankárok, mint bányavállalkozókat végre mint Vöröskői és Detrekhói várai és uradalmajnak birtokosait. Fugger Reimund, Antal és Jeromos 1538-ban a magyar indigenátust és több más privilégiumokat nyertek. A Fugger a besztarcebányai bányamivelést és bányapart oly virágzásra emelték, melyenél még előbb sem utóbb magyarországi vállalat nem

birt. Fugger Jakab halála után (1560) a család visszavonult Magyarországból, azonban Fugger Márknak leánya, Mária, a győri bábú, Pálffy Miklóshoz ment férjhez, a mi alkalmul szolgált arra, hogy ezek a vöröskői uradalomban a többi Fuggereket illető birtokrészeket pénzen megvén, a gróf Pálffy család jutott Vöröskői birtokába.

Utána Szilágyi Sándor olvasott fel egy pár részletet Szádeczky Lajos „Mihály havasalföldi vajda Erdélyben (1599—1601)“ czimű történelmi monografiájából.

Mihály az oláhország vajdák legkimagaslóbb alakja, aki közel két évi (1599—1601) Erdélyben való szereplése által nevezetes részt vevőszakolt ki magának a magyar történelemben. Bukarestben az első nagyobb szabású emlék, egy díszes lovagszobor Mihály vajdát örökíti. Benne legnagyobb nemzeti hőstisztelet a román nép, sőt újabbban nemcsak történelmük büszkeségét, hanem egy kedves eszméjük megtestesült képviselőjét is keresik benne: Dako-Romania felállításának legbuzgóbb bajnokát.

Mihály vajda 1599-ban Erdélybe tört a Rudolf nevével takarózva, azon szin alatt, hogy azt Báthori Endrétől a magyar király hatalma alá hajtja; valódi célja pedig az volt, hogy Erdélyt magának hódítsa. Midőn Erdélyben megvetette lábát, hallani sem akart többé arról, hogy azt egy kinevezett kir. kormányzónak átengedje. A Szeben alatti csatával meg volt törve Erdély ereje, a futo hibornok-fejedelmet a fellázított székely parasztság verigony a csiki havasok között. — Mihály most megkezdte az alkudozást a császárral, hogy Erdélyt engedje örökös joggal neki; ugyanakkor ámtija a törököt, mintha s szultán számára hódította volna meg az országot, ámtija a lengyeleket is lengyel-oláh-török szövetség emlegetésével, de csak azért, hogy elaltassa őket s védőüskőik által álló Moldovát elfoglalhassa, a mit meg is tett. Az erdélyiek a moldvai hadjárat után felkelnek, hogy lerázzák az oláh igit Bástia az ordélyiek segítségére jön s a mirőlől város ütközetben megverik a vajdát. Moldován át azalatt közel egy lengyel sereg is, hogy a vajdán boszut álljon. —

Harmadik csatáját a lengyelekkel vívja a Havasalföldben. A veszített harc után, ki kevés elszelött három ország ura volt földönfutóra lön. De a vajda napja újra felderült. Az erdélyiek behozták fejedelmüké a bujdosó Báthory Zsigmondot; erre újra elhatározták Prágában a támadást Erdély ellen. A vajdát kibékelték Bastával, együtt indítják őket zsoldosokkal Erdély ellen. Gotoszlónál dől el újra az ország sorsa s Erdély újra rabigába görnyed. De Mihály vajdára végzettség vált e régi politika felélenítésre, hogy újra feltétlen hatalom ur akart lenni Erdélyben s hogy maga ellen ingerlé Bastát. A király zord kapitánya gyorsan határozott s orgyilkosok által megöleti a vajdát a tordai mezőn. Így lett vége a hatalmas vajdanak.

Az utolsó értekezést dr. Akin Károly tartotta, felolvasván „Két szociálpolitikai dilemma“ czimű értekezésének II. és utolsó részét, melynek tárgyát a vagyonszaporodás és a munkás osztály sorsa képezi. — Mind a három értekezés tetszéssel fogadtatott.

TORMA ZSOFIA.

(A tordosi ásatások. — Torma Zsófia k. a. — Női báldánykép. — Sayce nyilatkozata. — Pár szó egy érdeklő várt munkáról. —)

Szászváros, 1881 decz. 6 án.

Tisztelt szerkesztő ur!

Hazánk csekély számu régészeire nézve szomorú hirt kell közölnöm. Azt a régészeti telepet, mely Tordos községén alól a Maros balpartján terült el nagy kiterjedésben, a f. évi esőzések s ezek miatt a folyó gyakori áradásai annyira elmosták, hogy e nevezetes telep ma-holnap örökre elfog tűnül a föld szinéről.

Elég sajnos, hogy a hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat nincs oly kedvező anyagi viszonyok között, hogy a tordosi telepet a régészet — e fiatal tudomány — nagy hasznára megmenthetné az örök megsemmisüléstől!

Igaz ugyan, hogy köztudomás szerint Torma Zsófia k. a. e telepen 1875 év óta oly kedvező sikerrel kutat, hogy régészeti gyűjteménye 15 ezer darab leletnél többet foglal magában, melynek tudományos becsé felől nem egy külföldi szakértő nyilatkozott már elismerőleg; mindazonáltal, hogy ott ezután is lenne új s igen értékes leletekre találni, igazolja Torma Zs. k. a.-nak november elején tartott kutatása. A k. a. akkor a mostoha időjárás dacára kimenve a telepre, ott igen tényes eredménnyel kutatót, bárba azt az eredményt szinte saját életével vásárolta meg.

Ismeretes ugyanis a k. a. morészége kutatások alkalmával. Többször voltam magam is tanúja annak, miként buzza életét egy kis csónakra ülve, járaltan gyerek-evezőkre, ha a tordosi telepről a Maros közepén nagy szögletre akart átmenni; mekkora bátorsággal szokott megállni az omladékon part tövéjén, melynek aljában a folyó hullámai szédítő őrvenyt alkotnak: s mily bámulatos lelki erővel mászik föl a szikla oldalán, egy-egy cserjébe vagy

kőbn kapaszkodva, ha valamely barlangot ohaft kikutatni!

Mos is a sok esőzés miatt omladékos martra állva ontotta hosszu késével a földrétegeket, midőn egyszerre késével egy cseréptárgyat feszt ki, mely azonban begurulni készűl a folyó medrébe. Hirtelen a cserép után kap s azt sikerűl is megragadnia, de ugyanakkor az egyensúlyt elvesztve, ő maga kezd lefelé znhanni. Szerencsétlenségére nem csak idegen nem vala ott, de még kisértője sem volt vele, mert azt a községbe küldötte bé. Azonban lélekjelenlétét nem vesztette el, hosszu kését oly mélyen vágta a marba, a mint csak erejétől kitelt s annak segítségével fennakadva, megmenekült a Maros áraitól.

Ezt az esetet mosolyogva beszélte el nekem s aztán így végzé szavait.

— Bárha ez eset könnyen válhatott volna reám nézve végzetéssé, még sem bánom azt, mert lássa kérem ezt a leletet mondtam meg a vízbe hullástól.

S ezzel egy agyag-urna töredékét mutatott melyen egy női test domborodik ki bagolyfejjel, nagy mellekkel és karokkal, karjai égnek emelve. A nyakan bevésve több vonal látható, melyek a k. a. nem nyakéknak, hanem írásjegyeknek tart.

Az igen érdekes lelet rajzát megküldötte A. H. Saycenek, a híres nyelvűdős és angol tanárnak is, ki azt írja róla hogy a maga nemében speciális. Az egész dombormű az illumi Athene alakját mutatja b ő csalhatlanul.

Azt hiszem, hogy ez új lelet valamennyi-nél hibetben így zolja azt a nézetet, mit Torma Zs. k. a. a német és francia nyelvű nemskára megjelenő munkájához írt „függelék“ben Sayce következőleg fejez ki: „Első tekintetre úgy tetszik, mintha e női agyagfigurákat inkább Görögország, Kyrosz, Troasz, mind Magyarországon földön ásták volna ki. Némelyikük az ázsiai istennő durva szobrocskához hasonlít, melyeket Mykenaeon vagy Kyproszon találtak; de legnagyobb részök feltűnően hasonlít az ugynevezett bagolyfejű bálványképhez, melyet dr. Schliemann Trójában ástott ki. Mindkettőnél ugyan azt az előállítási módot látjuk a karoknál és melleknél, ugyanazon bagolyfejű arcot és ugyanazon alakalan basist lábszárok és lábak helyett. Sőt még az ábrázat alatti nyakék is teljesen egyezőleg van kivive néhány példányon. ‘S így már e ‘bálványalakok’ is arra vallanak, hogy Dácia és Trója művészete között a történelemelőtti korban némi összeköttetés létezhetett.“

De a fennebbi idézéből még egyéb is látszik. Az t. i. hogy Torma Zs. k. a.-nak egy német tudós (Ranke) méltán adja a „die verdiente siebenbürgische Anthropologin“ szép czimet s hogy egyszerre két idegen nyelvűn megjelenő művét, melyhez az imént említett angol tudósan kívül még dr. Schliemann, dr. Melice (Münchenből) gr. Kunu Géza, Finály fog-nak egy-egy függelékkel írni, igazi érdeklődéssel várhatják a szakértő tudósok.

Mi őszintén csatlakozunk tehát az idei regensburgi régészeti gyűlés előnökének dr. Fraas-nak ezen obajtásához: „Vajha sikerűlne Torma Zsófia k. a.-nak a közép-Európa őstörténetére nézve oly feltehető fontos leleteiről és kutatásairól szóló jelentéseit mielőbb megvalósítani!“

D. G.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Max Gábor új festményt fejezett be Münchenben, melynek az „Álmodozás“ czimet adta. A kép egy ó-dívatú ülrözött hölgyet ábrázol, ki egy székre hajoltan álmodozva néz egy babékoszoros mandolinra, s egyik kezében fehér rozsat tart. Max új képe különösen a szövek rendkívül gondos és szép kivitele és színpompája által tűnik ki. A bálvány piros ruha és setét prémos felöltő finom s még is nagy hatást kelt.

Sarah Bernhardt méltán sorolhatja diadali közé azt a győzelmet is, melyet az orosz pénzügyminisiterium ellenében kivívott. A hírneves művésznő ugyanis, mikor monarchianak elhagyta, pontosan kiszámította, hogy az orosz határon pétervári keresetének nagy részét lefizeti vámjében. E miatt az orosz pénzügyminisiterium kegyességéhez fordult s nem is hiába, mert a voloziski vámbívalat egy szép napon a következő felsőbb rendeletet kapta: „Sarah Bernhardt, a hírneves színésznőnek máhájá vám alá nem esik s ezért külön vasuti kocsikba Pétervárra szállítandó, a nélküli, hogy az ötven ládát, mely holmait rejti, fölbontanák.“

Kairóban november 3. nyitották meg az operát, Gounod „Faust“-jával. A megnyitási ünnepélyen a khedive nem volt jelen, a mi nem csekély aggodalmat keltett a színlgy barátinál, mivel tudták, hogy Arabi bej helytelenítette a miniszter bőkezűségét a színházzal szemben. A színház — szerinte — oly intézmény, a melyhez az országnak semmi köze és mégis 10,000 font sterling államsegélyben részesül. Attól tartottak tehát, hogy a színházról meglesz vonva

az államegély, a mi a színház bézártását eredményezte volna. Később azonban kiderült, hogy a kbedivót csakis a kilátásban volt apai örökök tartóztatták vissza a megjelenéstől és mintán neje öt egy hercegnővel megajándékozta, Faust második előadását nagy gyönyörűséggel végignézte.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. december 7.

— **Hivatalos lapból.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, Váradai Lujza és Vendelin Adél tordai állami polgári leányiskolai ideiglenes minőségű tanítóknak, államankon végleg megerősítette.

A magyar királyi igazságügyminister, Braun Ignác marosvásárhelyi kir. járásbíróági joggyakornokot a nyarászredai kir. járásbírósházhoz aljegyzővé nevezte ki.

Helyi hírek.

— **Sámi László-nak** állítólag emléke: Domján László ivén újabbán önként adtak: Egy régi tanítványa 2½ ft. Csákány Ádám Gyula 1 ft. Imre Sándor ref. tanár 5 ft.

— **A szegény iskolás gyermekeket** segítő egyesület a tél hidegének beálltával kétszeres tevékenységet fejt ki, hogy nemes hivatásának megfelelően. Egyfelől megkezdte a segély kiosztását, s eddigelé mintegy 40 kis dorgótt ruházott föl nem és vallás-felekezet különbség nélkül, a miért hálá legyen az adakozó jó szíveknek; másfelől ismét és ismét a felebarátai szeret kimeríthetetlen forrásához fordul, s folytatja a gyűjtést, hogy tovább is enyhíthetesse a szánakozásért esengő inséget. Újabb adakoztak: gróf Karacsay Clemence, De Gerand Antonia, Köszegvári Gyuláné, Mittermann Lujza, Vikol Andrásné és özv. gróf Teleki Miksané urhölgyek ruhanevelük; továbbá dr. Mihály László 2 frtot, dr. Fischer Lajos 1 frtot, dr. Csiky Samu 2 frtot, Weisz Mór 5 frtot, Dobai Antal 5 frtot és Schwarcz József 15 frtot. Schwartz József úr a következők nemes hangu sorokkal küldötte el szives adományát az egyesület elnökéhez: „Tisztelt úram! Iskolánk vezértanítója, Ilkovic Samuel által úr örömmel értesíttem, hogy négy iskolánkbeli szegény tanuló részéről az egyesület szerető gondoskodásában, a tél hidege ellen óvó ruhában. A humanitásért buzgó egyesületnek, a mikor sikert és áldást kívánok, a jótékonykodásra egyelőre 15, azaz tízenöt forintot ajánlok föl, azon ígérettel, hogy minden lehető erővel rajta leszek, hogy az egyesülettel mentől eredményesebben támogatassam. Schwarcz József, az izraelita orthodox hitközség elnöke.” Fogadják e nemes emberbarátok a leghálásabb köszönetünket. A választmány nevében: Dr. Jenei Viktor, egyesület elnöke. Szechy Károly, egyesületi jegyző.

— **Beküldetett.** A „Kelet” tegnapi számában olvassuk, hogy Beldi Tivadar önéneki vadászatan egy tájnyit is eslelt. Fogadják hozzájárulói részvételyánitánunkat, és kérjük a többi érdekelt tyukot, hogy a következő vadászatra keressék meg az 1872 évi VI. törvényt, s annak 10 ik §. e pontját használják olvasható talizmánul (több kolozsvári vadász).

— **Nemzeti színház.** Köszeghy Géza operettje a „Falu Rózsája” került tegnap először színpadra. A szöveget Csengeri Gusztáv írta hozzá, elég zavarosan. Plongbeoisban összegyűlnek a parasztok pünkösdi első napján, hogy kiváltsásként a legszebb leányt, ki a kolostor „korójába” fizet merítene ki a vizkeresztre megazentelendőt. A szöveg csináló ugyan nincs tisztában azzal, hogy vizkereszt ünnepe több hónappal előbb esik pünkösdnél — de hát ez a legkénsőbb baj a többi között. A választás Madeleinre a „falu rózsájára” esik, ki a legszebb is, a legjobb is. Közben jön Montvallon hercege Bertrand, ki unoka öcsésének Albinnak tudára adja, hogy atyjának titokban tartott végrendelete szerint azt a leányt kell elvennie a ki a mai napon vízmerítőnek megválasztatik. A fiatal herceg (kinek nevében Érczi ur szónokolt hőbeszédet) nem veszi örömmel a kijelentést, minthogy az ő szíve választott más választása Alicemarcus nőre esett, kinek viszont szerelmét is bírja. A „Falu rózsája” is ugyanebben a bajban van, mert a tervezett összeköttetés által megfosztatták Borssy lovagtól, kívül öröklőseget fogadtatott. Bertrand herceg azonban — ki csak ugy résszelül a végrendelet szerint osztalékokat, ha elősegíti unokaöccse házasságát a vízmerítő leánnyal — minden eszközt felhasznál, hogy a végrendelet parancsának elég tétessék. A szerelmes párok a herceg kastélyában találkoznak a cselhez folyamodnak. Elhitetik a herceggel, hogy Albi a falu rózsáját s Bruarin Alicet szereti s templomba monnek esküvőre. Itt az esküvőn azonban megcserelelik menyasszonyaikat a mindenki azzal fogadja az áldást a kit társulnáj. A végrendeletet felbontják, a melynek meghagyása szerint Albin herceg, — ha teljesítette, a mit a vagyon megnyeréseért tőle követeltek — egy kapát nyer osztaléklul, hogy művelje vele azt a darabka földet, mely részébe jut, az öreg Bertrand herceg eszűgőspikát, mint ki elég boldog volt ezt a boldog kikötést elősegi-

teni s a vagyont kapja Alice. Ekkor derül azán ki, hogy hiszen Albin Alicet vette el s az unalmasan dolgozott, elnyújtott historia szerencsén közmegelégedésre végződik be. Az operett érdekében mindennek feltétlenül kívánatos, hogy a rendezőség irgalmatlanul kurtítsa meg ezt a szöveget. Egész jelenetek volnaának kihagyandók s hosszú párbeszédok, milyen például a meghalt, feltámadt gvardian historiaja s a milyen akármennyi van még. Azok a tárczaírói szellemeskedések is, melyek mint a záporos borítják el a mesét, okvetlenül törlendők volnaának.

A zenéről általában véve első hallás után is sokkal kedvezőbben szólhatunk. Dallamos, könnyed és fillmeszáz részek vannak benne. Mindjárt az első felvonásban Madeleine-nek első dala, majd szerelmi kettőse Du Borssy-val, Alice romansa (a legszebbek egyike az operettben) a második felvonásban az első nagy kar, a harmadikban Madelein pajkos kis dala, melyet zajosan ujrátart meg és a legutolsó kardal. Dicsőretilt irhatunk a zenei részek kidolgozásáról s kivált a második felvonás megnyitójáról, mely instrumentáció tekintetében igen figyelemreméltó. Általában a kidolgozásra nagy gond van fordítva. A complete bekezdései, végzései is igen csinosak, s a zene az eddigi magyar operett termékek között minden esetre a legjobbak közül való. Hibája, hogy csak ritkán ragad meg. Sok színtelen és élénkség nélküli való rész is tetetett belé. Általában túl van halmozva a darab az énekrészekkel — a mi untatja a hallgatót. Itt-ott szakgatót. Csipetnyi, hatástalan daloskák vannak, hogy úgy mondjuk belédobva. Az eredetiség okán kettészakad, elpeng helyenként egy-egy idea. A zenei részen is csak úgy kellene rövidíteni ahhoz értő kéznek, mint a szövegben. Bizonyára sokat nyerne vele érdekében az operett. Akárhány hatástalanabb apróság volna kihagyható. Általában véve azonban a zene tetszett a közönségnek. Helyenként zajosan tapsoltak, s minden hiánya mellett igazán örövendes hallgatni, mint magyar ember mindentől számottevő szerzeményét.

Az előadás nem a legsikerültebb volt. A karok határozottan gyengék és zavarosan énekelnek. Az első felvonás utolsó kara teljesen összeesett. Sziklay k. a., ki a czimszerepet játszta, igen kedvesen játszott és szépen énekel, valamint az első felvonásban azt a kis történetet csinosan adta elő Battékne is Alice személyesítője. A harmadik nő szereplő Németh Etel volt, a kinek nincs hangja, s a kinek nem való a komorna szerepe. Van ott a karban más, a kitől nagyobb sikerrel hallottunk solo részeket énekelni, mi okon nem adják azok közül egyiknek? (ott van Pajor Ágnes s a szép hangú Borand Hermin). A herceget Szentgyörgyi József kifogyhatatlan humorral s udvarmesterét Marcell ügyesen, általános derűtlenség között. Du Borssy lovagot Váradai Miklós, ki szépen énekel s Albin herceget Érczi, a kit már öszintén vágyunk egyszer énekelni hallani. Az operettet ma ismétlik. (E—6.)

— **A kolozsvári orvos-természettudományi társulat** és az erdélyi muzeumegylet természettudományi szakosztálya 1881 december 10-ikén szombaton délután 5 órakor az egyetem természettudományi hallgató termében (II. emelet), természettudományi estélyt tart, melyre a t. cz. zönséget tisztelettel meghívja. Tárgy. Abt Antal. A hövilyanyosságokról és annak alkalmazásáról Kisérletekkel. A helyiség szűk volta miatt határozott számú ülőhelyekre szóló jegyek adatnak ki. Ezek kapbatók az egyetem questurai hivatalában d. e. 9—16 és d. u. 2—4 óra között.

— **Fiatallal.** A múlt szombaton tartott végfárgyalást törvényszékünk, Moldován János bünttyében, kinek lopásairól lapunkban is említett tettünk annak idejében. Az alig tízennégy évet betöltött, fiatal bűnöst két súlyos lopás büntény vádjára terhelte. Ez év tavaszán Endrőfi Erős János padlására tört be. Ugy juthatott oda, hogy a szomszéd padlásról a deszka oldalt lebontotta, aztán káros padlásán feltört egy záros ládat s onnan 102 forint értékű ezüstet ellopott ki. Folyó év augusztus havában pedig Dr. Plosz Sándor egyetemi tanár záratlan szobájából, egy nyitott asztaliókból lopott ki 300 forintot, s a pénz helyébe egy ironnal írott özödlüt tett, melyre eme szavakat írta: „ön vettem el azt a 310 forintot, de hagyttam még 10 forintot . . . zairra, ha keresni akarsz . . . Taliánorezágba.” — keresték is a tettest sokáig míg végre Moldován Jánost a kir. ügyészség föllépése folytán a vizsgáló bíró gyannura befogta; magános elzárásban töltött vizsgálati fogságában is megátalkodottan tagadt a fiatal bűnös, míg végre Bodor altgyézsének sikerült egy zárkai látogatás alkalmával vallomásra bírni, minek alapján az elrejtett 300 forint is megtalálható. Vádolt a végtárgyaláson is ismételte beismert vallomását közzaváló, tekintettel arra, hogy vádolt még csak 15 éves, s hogy a vádlottat terhelő igen súlyos nehezítő körülmények mellett enyhítő okok is vannak — a bír. 85-ik §-át alkalmazva egy évi fogság büntetést indítványozott. Törvényszék a büntetést 6 hónapban állapította meg. Vádolt az ítélet kihirdetésekor elérzékenyedett és könnyekre fakadt. A vég-

tárgyaláson jelen volt vádolt atyja is, ki becsületben vőntült meg. Az ítélet kihirdetése alkalmával az összes jelenvótlak mélyen megható zokogásban tört ki, s a fájdalom annyira erőt vőnt rajta, hogy az elnök kérdéseire nem volt képes felelni. Végfárgyalást Allbach vezette. Közzaváló volt Bodor.

— **Felolvasás.** Az iparos ifjak önk. és betegsegélyző egyület vasárnap délután 3 órakor Szegedi József együleti tag fog szakfőolvasást tartani a debreczeni kiállításán szerzett tapasztalataiból Az igazgató-választmány e főolvasásra szívesen látja egy az együleti tagokat mint az érdeklődő közönséget.

— **Ismerkedési estély.** Az iparos ifjak önk. és betegsegélyző egyület tagjai Sylvestor-estélyén egyik helybeli nagyobb vendéglohi helyiségben ismerkedési estélyt rendeznek a tagok között, melyen az önálló iparosok és irodalmi férfaink közül is többen lesznek hivatalosak. Előjegyezthetők magokat a résztvevni kívánók az egyület helyiségében a gondnoknál kitett iven.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát** a földmívelési, ipar és kereskedelmi miniszter arról értesítette, hogy a bécsi cs. kir. 1. és 2. napjain hízó marhakiállítását rendező Kiállítatók: hízottsarvasmarhák jnhok sertések és tollasbaromfi. A bejelentéseket legkésőbb martius 1-ig kiállítás bizottsághoz (Wien Herrengasse 13) be kell küldeni, a honnan a bejelentési ivenek is kaphatni. A kiállított állatokért 1—4 frtig terjedő helypénz fizetendő, a szállításra nézve kedvezmények vannak kilátásba helyezve. Részletesebb felvilágosítással szolgál a kamara irodája a hivatalosórákban (Főter 2 sz.).

Hazai hírek.

— **A király** ő felsége ma, szerdán, 7-én reggel félonyoloz órakor a magyar állam vaspályán külön vonaton Gödöllőről Budapestre érkezik hol a délelőtti folyamán általános kihallgatást fog adni, délután fél négyórákor visszatér Gödöllőre.

— **A csikmgyei** tanító testület Csiki köre f. hó 17-ikén d. e. 9 órakor kezdődőleg Csik-Dolnén, az iskola helyiségében tartja féléves gyűlést, következő tárgysorozattal: 1. A helybeli tanítók tanítása. 2. Kokay István szögdi tanító tanítása. 4. Meghaltatott tanítások bírálat. 5. Beszér Pető szepirvi igazg. tan. felolvasása. 6. Ferencz János f. népsik. s. tan. ismerteti a Mussill-féle irókban. 7. Pályázati értesítés. 8. Deák Ignác tanár felolvasása a gyűlöletalki ápolásáról. 9. Megyei kir. tanfelügyelő urnak ide 457 sz. a. kelt átirata, a tanítói fizetések pontosabb kiszolgáltatása érdekében a tkt. közigazg. bizottsághoz benyújtott kérésünk re adott válasz kapcsán. 10. A jövő gyűlés tárgysorozatának helyének és idejének megállapítása. 11. Indítványok. 12. Tisznyitjas. E gyűlésre a tan. testület tagjait és az érdeklődőket, van szerencsém meghívni. Csik Szerdán, 1881. december 2-án. Nagy Imre elnök.

— **Kassáról** a tegnapi kelettel táviratozák az „O. E.”-nek. A tomori rablókat Róza Endre vizsgáló bíró ma d. u. hozta be Kassára. Az elfogatást megelőzőleg történt, hogy a rablók, számszerint öten, a mult csütörtökön a gelei országuton haladtak egy szekeren, utközben összecsvíródtak, minek eredménye lett, hogy egyik társukat revolverrel megölték. A szerencsétlen fejére és oldalára kapott sebet. A tolvajok társukat vérben ott hagyták, míg felfedeztetett s bevitetett a miskolci kórházba, hol dr. Singer orvos az egyik, golyót, a mely a szerencsétlen fejébe fúródott, egyes műtét által kivette. A rabló kihallgattatván, előadta, hogy ösztökölés után a neki jutott ezüstneműt fellet veszték össze, minek ő lett áldozata. Azonkívül részletes vallomást is tett és névszerint megnevezte czinkosait, kik már a kassai törvényszék börtönében várják tettük jutalmát. Az elfogatás Felső Dobrán, közel Kassához történt.

Vegyes hírek.

— **A ki fél a tetszhaláltól.** Ami Boué, a Bécsben nemrég elhunyt tudós végrendeletét néhány nap előtt bontották fel. A tudós két házát a tudományos akadémiának hagyományozta, melyek azonban csak az övegy halála után mennek át az akadémia birtokába. — Végrendeletéből érdekesnek tartjuk még a következő sorokat közölni: „Csak egyszerűen temessenek el. Nincs szükségem a Pompes funebres pompájára, de azt kérem, hogy mellkasomat dr. Förstner régi barátom és jólétvőm boncolja, hogy ne legyen kitéve borzasztó feltámadásnak a kriptában. Kérem őt, ezerszer kérem, igen kérem!” A végrendelet egyik függelése így szól: „A ki örökösöm közül fesszekedik, élcelődik vagy gomolaskodik, azt vesszék meg az örökségűl.”

— **Morénylet** egy rendőrbiztos ellen. A zöldkapuhoz címzett neulerchenfeldi vendéglo egy termében tegnap mintegy másfélszáz különböző munkás gyűlt össze, hogy ügyeik felett tanácskozzanak. Minthogy a gyűlést nem jelen, tették be, az ottakirgí rendőrbiztoság kiküldte Kadletz Ferencz biztost, hogy a gyűlést oszlasa fel. Midőn a biztos felszólította a jelenvótlakat, hogy oszlojanak szét, a felbőszült tömeg kiabálni, fenyegetőzni kezdett, s midőn Kadletz

megtiltotta a munkásoknak, hogy a „Rothe Fabne” dalt énekeljék, egy suhanc megrohanta Kadletzet és fojtogatni kezdte. Azután livegeket, poharakat, székeket dobáltak ellene, sörös poharakat vágta a fejéhez s ily módon életveszélyesen megsebesítették. A bántalmazott tisztviselő négy sebet kapott, melyek nem föltétlenül halálosak ugyan, de Kadletz gyöngye testalkata és betegeskedése mellett föltűtte aggasztók. A rendőrfőnökség a helyszínére azonnal hivatalnokokat küldött, kik tizenkét egyént elfogtak, a többek közt a kocsmáros és pinczért is. A helyiségben is sok kar történt, az ajtófélfát is kitépték. A felizgatott tömeget csak éjjelkor tíze szét a rendőrség.

— **A nihilistákról.** A Standard egyik levelezője következő új adatokat ír a legújabb nihilista összeesküvésről: Ama rendőrfőnök, kit az elfogott összeesküvésben felismertek Csernigewbe való; születésére lengyel s csak azért lett rendőr, hogy mint ilyen, szolgálatakat tegyen az összeesküvésnek, illetőleg a forradalmi párt tagjainak. Mint hírelk, az összeesküvésnek csak alsóbb rendű tagjait fogták el, míg a tekintélyesebb egyéneknek sikerült menekülniük. Az egész kísérletet, valamint a Cserevin elleni merényletet rosszalással fogadták a nihilista vezérek, mert annak jó sikerét ezáltal lehetetlennek tartják. Egyelőre „alkalmas ideig” minden komoly akciózt felfüggesztettek, s csak is alkalmas időben fogják Oroszországot ismét fenyegető levelek segítségével megrémíteni. Örizednek attól, hogy valami a nyilvánosság elé kerüljön. A forradalmi pártnak saját külön berendezett postahivatala van. Szentpétervárról írják december 1-ről, hogy november 29-én a vassil-vatrova s Neva innesső partján egy szülészsnöt és egy orvosnövendéket fogtak el. Már régóta ama gyann alatt állanak, hogy a nihilista pártához tartoznak, s mintán minden kételyt kizárólag kiderült, hogy a forradalmi szövetséget részére propagandát csinálnak, elfogták őket, s a házat, melyben laktak kikutatták. Ugy látszik, hogy a rendőrség igen szerencsés fogást csinált. Tegnapi este ugyanis a szülészsnöt lakásán egy plaidba burkolt tanulóknak látszó fiatal ember jelent meg s tudakozódott az elttat háziak után. A ház körül elrejtkezve álálkódó rendőrök el akarták fogni; azonban, mikor a tanuló észrevette szándékukat, birtelen az ajtóhoz rohant, fölszakította azt és egy óriási ugrással a lépcsőházban termett s nyilsebességgel rohant le a lépcsőköz, azonban egyszerre plaidjében megbottlott s elesett; a rendőrök és háziszolgák ekkor megrohanták és hatalmukba kerítették. Zsebében egy csomag forradalmi programációt és egy megkezdett chifirozott levelet találtak a chifre kulcsával együtt. A levél ugy kezdődött: „Már hét nap óta itt vagyunk államunkon, Nikolai szerencsétlenül járt, mikor jön Marja? A munka lassan megy előre, eszközaink hiányzanak, mint a tapasztalás bizonyítja, egyéb jobb volna; Péter pénzt kér, küldjenek haladéktalanul. Mintán az elfogott tanuló az itt szokásos módon kivallatták, beismerte, hogy a nála talált levél tartalma a moszkvai koronázás alkalmára szükséges teendőkre vonatkozik.

— **Sajátságos baleset** a színpadon. Mult vasárnap igen sajnós baleset történt a genai színpadon „Carmen” előadása alkalmával. A czimszerepet játszó Gallier-Moré asszony ugyan is nagy késsel veszélyes sebet kapott arcán a vele együtt játszó színészről, ki a játék hevében ejtette a sebet a jeles művészre. A közönség négyezer egymásután hívta ki a művészsnöt és ez mindannyiszor megjelent zsebkendőjével betakarván arcát. Szerencsétlenségre nem volt orvos a színházban s alkalmas gyógyszer sem volt kéznél s így a kórházba kellett sietni a szegény színészsnőnek, hol végre bekötötték sebeit. Megjegyzendő, hogy e színészsnő már háromszor — Párisban, Genfben és Barcelonában — kapott sebeket játék tűzében, és mégis a legnagyobb előszeretettel viseltetik a veszélyes szerep iránt.

— **Meteorok** Halberstadtban nemrég fej nagyságu meteorok hullott a földre. Az ég egészen tiszta volt, a csillagok gyönyörűen tűndököltek s a hold ép közeledett a láthatárhoz, midőn egyszerre oly vakító fény mutatkozott, hogy egy a közelben fekvő ház bengáli tűzárbán látszott uszni. Ugyanazon pillanatban körülbelül fejnagyságu meteorot láttak lefelé hullani, mely a földhöz közeledettben mindinkább vesztett fényéből s végre tisztán kivehető zajjal esett a földre, hol még vagy 4 másodpercig villogott s azután elvesztette fényét. A gyönyörű tűnemény körülbelül 1—1 és fél percig tartott.

— **Apró hírek.** Pálmai Ilka holnap csütörtökön a fővárosban a „sárga csikó”-ban Bakay Erzsikét játsza. — A mérsékelten ellenzék külsője a „Magyarország” című napilap e hó közepén megszűnik. — Nagy gyilkosság történt e hó elsőjén Kustendiben, Bulgáriában. Egy Staninko nevű bolgár embert tíz tagból álló családjával együtt kegyetlen kínzások között meggyilkolták. A gyilkos egy Ali nevű muzulmán. Ez az eset egész Bulgáriában nagy sensációt okoz, muszka bujtogatóknak van gondjuk róla, hogy a török elleni gyűlölet szítására használják föl. Az assantiak védelmére, Nem rég az assanti ki-

rály 200 leányt lemezárólatott, s a legylkolkat verét egy palota építéséhez szüksége vokalához kevertette. Az angol egylet ez ügyben megkereste az angol kormányt, hogy védelmezze meg az assantiakat, erre az angol gyarmatok minisztere hivatalosan megkereste az illető kormányzóságot, hogy adjon felvilágosítást arról: vajjon igaz-e e tömeges lemezárólas híre, vagy nem?

IDEGENEK NÉVSORA.

1881 December 7.

Biasinisz szálloda.

Pálffy István keresk. Sz. Somlyó. Csengeri Gusztáv tanár Aszód. Alcsa Demeter gr. kath. lőkész Czintosz.

Nemzeti szálloda.

Weezerech Ágost keresk. Bécs. Schmidt Ferencz keresk. Soprony. Reisz Ignacz keresk. Bécs. Kovács László birt. Keckemet. Jakóbné és leánya Panczéleseb. Berger Gyula keresk. Bécsből.

Hungaria szálloda.

Török Károly szbíró B. Hunyad. M. T. Reiner keresk. B. Pest. Ledorer Samuel keresk. N. Várad.

Pannonia szálloda.

Kubalásbri Ferencz gépész B. Pest. Papp Ágoston tanfelügyelő Szatmar. Feszter Henrik gépész B. Pest. Farkas Dániel birt. és neje Disznajó.

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, december 7. A képviselőház állandó igazoló bizottsága igazolta Orbán Balázs berettyó-újfalusi kertület képviselőjét.

Képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésén megkezdett a közmunka közlekedésügyi miniszterium költségvetése. Költségvetés rendes kiadásoknál 1.070,275 forintos, állami vasútnaknál 1.363,340 frt, nyugdíjknál 1.480,000 és a beruházásoknál 1.539,835 frtos többletet az 1881-diki költségvetéssel szemben.

Bécs, december 7. A külügy miniszteriumban keleti akademia újjaszervezését tervezik. Arab-persa nyelvek tanítása megszűnik, helyettük szerb-és orosz fog előadatni.

Karloca, december 7. Stojkovic választása megsemmisítését biztosnak hiszik. Miletics párt zöme Zsitkovits plüspökre készült szavazni.

Bukarest, december 7. A „Romanul” írja: Idegenek és egész diplomatai kar bizonyíthatják, hogy mily csekély hatást tett az osztrák-magyar kormány diplomatai rendszabálya.

Belgrád, deczemb. 7. A Videlo kormánypárt közlönye e héten nem jelent meg, pedig háromszor jelenik meg hetenként. Mondják pénzsűkség az oka.

A budapesti árutőzde hivatalos árjegyzékei.

1881. év deczember hó 6.

Ára 100 kilogrammank Budapestén.

Buza: Bácsági 11 frt. 95 kr. Tiszavidéki 12. frt. 10 kr. 12 frt. 85 kr. Postvidéki 11 frt. 75. kr. 12 frt. 75 kr. Fehérgyögyei 11 frt. 95 kr. 12 frt. 90 kr. Bácskai — frt. — kr.

Magyar rozs 8 frt. 70 kr. 9 frt. — kr. Takarmány 7 frt. 50 kr. 7 frt. 70 kr.

Árpa: 7 frt. 40 kr. 10 frt. 40 kr. Malata 7 frt. 80 kr. 7 frt. 70 kr.

Magyar zab: 7 frt. 55 kr. 7 frt. 75 kr. Bácsági 6 frt. 85 kr.

Tengeri: 6 frt. 65 kr. 6 frt. 70 kr. másnemű 6 frt. 85 kr. 6 frt. 90 kr.

Répeze: káposzta bácsági — frt. 1/3 kr. 13 frt. 1/3 kr. — frt. — kr.

Magyar koles: 6 frt. 35 kr. frt. — kr.

Szokvány: buza tavaszra szállítandó 12 frt. 10 kr. 12 frt. 95 kr. Buza szept. — okt. berre szállítandó — frt. — kr. 12 frt. 62 — rozs tavaszra szállítandó — frt. — kr. — frt. — kr. Tengeri május.—júniusra. 7 frt. 7 kr. 7 frt. 32 kr. Répeze káposzta aug.—szeptemberre szállítandó — frt. — kr. — frt. — kr. bansag julius—jnniusra szállítandó — frt. — kr. — frt. — kr.

Szesz (nyers) 100 liter százalékként 33 — frt. 33 frt. 1/2

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 63 szám. Kolozsvárt, csütörtök 1881. deczember 8-án.

DOBÓKATICA.

Énekes színmű 4 felvonásban. Irta: Tóth Kálmán.

Szombaton **E. Kovács Gyula** első Vendég föllépteül.

OTHELLO.

Schakspeare tragédiája.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor,

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **BÉKÉSY KÁROLY.**

Hirdetmény.

A nagyméltósági m. kir. Pénzügyminisztérium folyó év Október hó 16-ikán kelt 65,473. számú rendelete folytán az alóli m. kir. dohánygyári igazgatóság által 1882-dik évre szükséges 6580 darab különböző méretű és pedig:

1600 darab 2 c-meter vastag 18 c.-meter széles 4 meter hosszú							
1600 " 2 " " 21 " " 4 " "							
1600 " 2 " " 24 " " 4 " "							
1600 " 2 " " 26 " " 4 " "							
40 " 4 " " 29 " " 4 " "							
80 " 3 1/2 " " 32 " " 4 " "							és
60 " 2 1/2 " " 34 " " 4 " "							lány

deszka szállításra ezennel versenytárgyalás íratik ki, melyhez írásbeli 50 kros bélyeggel és 100%-os biztosíték letételéről szóló pénztári nyugtával ellátott és lepecsételt ajánlatok a kolozsvári m. kir. dohánygyári igazgatóságnál legfeljebb

1881. december 20-án d. e. 11 óráig benyújtandók.

A szállítási és ajánlati feltételek a gyári irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A m. kir. dohánygyári igazgatóság.

Kolozsvártt, 1881. évi december hó 6 án.

(496)

1--3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Végkiárulási jelentés.

Egy angolországi pénzzavarban levő nagy üzletből hoztam — mint felhatalmazottához Osztrák-Magyarország részére -- a következő értesítés küldött be. „Arusiton ön bármily árban, a mily gyorsan csak lehet, mintán egy órási nagyraktárt megvásárolván, apénzre nagy szükség van.”

Ezen megbízás alapján tehát az alább összeállított tárgyakra nézve ajánlatot teszek, kérés a n. é. közönséget, miszerint a szigorúan solid alapokon nyugvó ajánlatomat addig, míg a készletből tart, kiaknázni sziveskedjenek.

6 brittania ezüst asztali és igen előnyös pengével.

6 brittania ezüst villa egy darabból,

6 valódi britt. ezüst evő kanál,

6 ezüsterü britt. ezüst kávé kanál,

6 ezüsterü britt. ezüst késtartó,

1 igen finom só, bors és fogvájó tartó,

1 nehéz britt. ezüst levesmerő kanál egy darabból,

1 tömör britt. ezüst tejmerő kanál,

6 angol britt. ezüst gyermek kanál,

4 szép tömör tojástartó,

1 ezüsterü bors vagy csukortálca,

1 ezüsterü bors vagy csukortartó,

1 theasűrő finomabb faj,

2 diszes gyertyatartó.

55 darab.

Mindezen felsorolt 55 darab diszes tárgy összesen csak 8 frt 50 kr.

Kivánatra a következő evőeszköz Garnitúra is kapható u. m.: 6 kés, 6 villa, 6 kanál, 6 kávékanál, összesen 4 frt.

Megrendelések utánvételt vagy készpénzzel az

Angol gyári raktárhoz Bécsbe intézendők.

M. BAUER

Grosse Spelgasse 21 és 23.

(472)

7—12

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

400,000 márk

főnyereményre kedvező alkalmat nyújt az állam által helybenhagyott és biztosított legújabb nagymérvű sorsjáték

Ezen legújabb terv szerint berendezett sorsjáték azon előnyvel bír, hogy ne hány hó alatt 7 húzásra 50,800 nyereménynek biztos kihúzása történik, melyek közt 400,000 márk főnyeremény. Azon kívül még a következő nyeremények vannak u. m.:

1 nyeremény 250,000 márk	1 nyeremény 12,000 márk.
1 " 150,000 " 23 " 10,000 "	
1 " 100,000 " 3 " 8,000 "	
1 " 60,000 " 55 " 5,000 "	
1 " 50,000 " 109 " 3,000 "	
2 " 40,000 " 212 " 2,000 "	
3 " 30,000 " 533 " 1,000 "	
1 " 25,000 " 1074 " 500 "	
4 " 20,000 " 29,115 " 138 "	
7 " 15,000 " " " " "	

Az első és legközelebbi az államtól biztosított pénzsorsolás húzása hivatalosan már,

f. év december 14 és 15-én lesz

és ehez egy sorsjegy ára:

1 eredeti egész sorsjegy 6 márk vagyis 3 1/2 o. ért. frt.	
1 " fel " 3 " 1 3/4 o. ért. frt.	
1 " 1/5 " 1 1/2 " 90 kr.	

A megrendelések posta útján beküldendő összegekre a legnagyobb pontosságra teljesítenek és az ország ezimével elátott sorsjegyek az illetőknek postálatnak. A megrendelésekhez szükséges játéktérlet díj nélkül küldjük, a melyben a nyeremények beosztása és osztályozása, valamint az illető befizetések láthatók, azonfölül a nyeremények jegyzéke minden húzástól az érdeklő feleknek haladéktalanul megküldeték.

A nyeremények kifizetése állambiztosítók mellett pontosan történik, azonban a Magyarország minden nagyobb városában létező összeköttetéseinknél fogva a felek kívánságára egyenesen kézhez fizetettik.

Gyűjtődéknél mindaddig különös szerencsének örvendett, és már számtalanszor nagy nyereményeket fizetünk ki érdeklő feleinknek, u. m.: 250,000, 225,000, 150,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb.

A szilárd alapokra fektetett vállalatnál mindenütt bizva számíthatunk élénk részvételre, emellett megkérjük, hogy a megrendeléseket annál könnyebben telje. sithessük, azokat mielőbb, mindenestre pedig a közeli húzás miatt azonnal egyenesen beküldeni sziveskedjenek

KAUFMANN & SIMON

bank- és váltóüzlete Hamburgban.

U. I. Az ezáltal benulunk helyezett bizalmat köszönettel vesszük, s a midőn ezen új sorolás kezdetével szives részvételre felkérjük, továbbra is iparkodni el nem mulasztandjuk pontos és reelle szolgáltatunk által tisztelt érdeklőjeink teljes megelégedését kiérdemeln.

(434) 5—6

Már december 12-dikén:

Második húzása a 3%-os

szerb fejedelmi sorsjegyeknek

1381-ik évről, drbja 100 frank aranyban.

ÉVENKINT ÖT HUZÁS
január 14., március 14., június 14., augusztus 14., november 14

MINDENKORI FŐNYEREMÉNY

ARANYBAN 100,000 FRANK

Legkisebb nyeremény 100 frank aranyban.

A nyeremények és kamatok Bécsben, Budapestben, sok vidéki fővárosban, valamint a legtöbb európai fővárosban minden levonás nélkül fizetendő.

A pontos fizetésért kezkesedik a szerb fejedelmi kormány.

A sorsjegy 3 százalék kamatot hoz aranyban

Szerb sorsjegyek készfizesért darabja 46 frt és 50 kr. szelvénykamatt.

VÉTELJEGYEK

14 havi 3 frtos és egy 4 frtos részletben fizetendők. A vevő a csak 3 frtnyi lefizetés letétele után valamennyi nyereményre egyedül és osztatlanul jár.

A 3%-os szerb fejedelmi sorsjegyeknek november 12-én történt 1. húzásánál a 100,000, 10,000 és 4000 frkot aranyban kitévő főnyereményeket a mi váltóüzletünk által eladott sorsjegyek nyerték meg és a fizetés a legkészségesebben történt.

Legközelebbi húzások már december 12., január 14., s március 14-én.

E szerint három húzás a legközelebbi négy hó folyamában.

BÉCS

Wollzeile 10. és 13.

(484)

A „MERCUR”

Ch. Cohn

Wollzeile 10. és 13.

kiadóhivatalának váltóüzlete.

Derék ügynökök,

kik az 1845-beli Badeni sorsjegyeket, melyeknek 1885-ig kikell huzatnok nyereményvel, egyesítve a 3%-os Szerb jutalék-sorsjegyekkel — 5 és 10 frt részlet fizetési eladásra jó jutalék mellett kerestetnek. Bérmentes ajánlatok a Bank egyesületéhez küldendők

(495)

1—3

Grün és társa.

Amsterdam (Holland.)

KEZESKEDVE,
Vizmentes esőköpenyek

divatszövetekből gummitéttel, gummival bevont szövetek, egyszerűen impregnált szűrősző és Tüffel különösen találó vadászati kedvelőknek minden alakban és Joppének

7 frttól kezdve

A cs. kir. katonaság számára pedig az előírás szerinti alakokban J. N. Schneider.

Ő felsége hadtengerészet szállítója Bécs VII. Stiefgasse 19. Főraktár: 1. Kohlmarkt 5.

(381)

8—

Kéretnek azonnal megrendeléseket tenni, nehogy mint a múlt évben, ezernyi megbízásoknak, csak azért ne tehessünk eleget, mivel a későn érkezettek kivilhetők nem lehetnek.

Nem tetsző tárgyak akadálytalanul visszavételnek, a mi szintén a legpontosabb szoliditásra mutat.

Karácsonyi
ajándék-levél
BÉCSBŐL.

Főraktáraink, ügynökeink nem lévén, a megbízásokat kérjük egyenesen hozzánk intézni.

Mindezen áruk véletlen vásárlás útján kerülve, nem utánrendelhetők.

A mi t. vidéki vásárlóinkhoz!

Becses megrendelőink számtalan elismerő nyilatkozatai folytán, mint már évekket ezelőtt, úgy az idén is szükségesnek látjuk — hogy tisztelt vevőinknek alkalmat nyújthassunk, karácsonyi asztalukat az annyira kedvelt és rendkívül gazdag, eddig még nem létezett mesés olesóságu játékosportozatokkal elláthatni — egy Játékszer kiállítását rendezni. A múlt évben az utolsó napokra felhalmozódott megrendeléseknek eleget nem tehettünk, kértünk tehát mindenkit a saját érdekében, hogy megrendeléseiket jó előre megtenni sziveskedjenek.

Fiúk és leánykák részére.

Csak 1 frt 50 krért.
Valódi ára volt 3 frt

Egy salzburgi harangjáték. Egy szakasz katonaság dobozban. Egy babatest. Egy színes képes könyv. Egy tánczó indus, igen érdekes. Egy zenélő tárogató. Egy egér a csapdában, mozgatható. Egy panoráma. Egy eltörhetetlen abroncsjáték, újabb alak. Egy pár amerikai egészségi harisnya. köté. 15 drb. karácsonyfa dísz és gyertya; összesen 25 drb csak 1 frt. 50 kr.

Csak 2 frt 50 krért.
Valódi ára volt 6 frt 50.

Egy mozgatható kocsi Livrében. Elegans equipage két lóval. Egy pompás ostar. Egy baba, természetű. Egy tolelt tükör-állvány asztallal, polituro, valódi salon darab. Egy csodálatos szép pdli kutya, minden gyerek kedvence. Egy chinai panoráma. Egy tém főzőkályha kemény. és tűző helylyel. Egy zsebóra aranyozott lánczsal. Egy léghajó kedves madár énekli. Egy pompás képes könyv. Egy pompás neveléses zeneszer, mely zenéléskor egy molnár a kereket hajtra mozgásba hoz. Egy hangverseny játszó, barta kísérettel. Egy meglepetési tárgy ingyen reaadás 20 drb karácsonyfa díszszel és gyertyával; összesen 34 drb csak 2 frt 50 kr.

Csak 3 frt 85 krért.
Valódi ára volt 12 forint.

Egy kalapács-mű működésben, bámulatos meglepetés. Egy képes könyv, vidám elbeszélésekkel a gyermek szobából és az életből. Egy természetű, különböző állatok hangjának utánozása, szerfelet neveléses. Egy önként szaladó Veloiped, ezüsterü hangszer, mely a legkedvesebb darabokat ismétli. Egy persely, kis takarékosok számára. Egy sveicei építész doboz, minden hozzávaló kellekekkel. Egy tombola játék 5 drb igen tréfas nyereményvel. Egy kereskedői láda árukkal, mérleggel, súlylál, lakszobával együtt igen szép butorral, az egész egy épületet képezve. Egy hajó, az újabb hajóépítés módja szerint. Egy teljes vasut vagonok és mozdonylala a forgalombhoz berendezve. Egy nemzeti baba, izlésezen fodorított francia paraszt nő. Egy főző kemence tűző és keményen. Egy meglepetési tárgy ingyen. 30 drb karácsonyfa dísz és gyertya; egészen 50 drb összesen csak 3 frt 85 kr.

Raktáron vannak még: teljes katonai felszerelések, 1 frt 80 kr. 3 frttól 5 frtig. Tűzőltó szerelvények 2 frt 50 kr-től 5 frtig. Ringólyvak felnyergelve és eldizsítve 2 frt 50 kr. 3 frt 50 kr. 5—10 frtig Babák hangot adók és nem adók, papa és mamát kiáltva, mozgatható és ülő; polyas baba a tejszopból iván, hajjal és mozgatható szemekkel, a legújabb divat szerint öltöztetve, fel és levetkőztethető: 20 kr. 50 kr. 1 frt 2 kr. 2 frt 50 kr. 3 frt 50 kr. 5 frt. 10—20 frtig. VARÁZS DOBOZOK 3—100 műdarabbal 80 kr. 2 frt 3—10 frtig. Neveléses tárgyak, pikasteriak, tréfák, csak urak számára. Tréfák csak hölgyek számára, 20 kr-től felfelé. Csoportozatokban 2—5 frtig.

Czégünkkel számtalan szédelgő vissza él. Üzletünk az első, legnagyobb és idősebb a bécsi piacon. Küldemények utánvétel mellett vagy készpénzért. Kérjük ügyelni, a mi czégünk:

Erste Galenterie und Spiel-Waaren-Niederlage,

(488)

Wien, Asperngasse Nr. 2. Ecke der Praterstasse (Hotel Europe).

3—5

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.